

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplača 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija Poljanska cesta št. 32.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je na Poljanski cesti h. št. 32.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 3.

V Ljubljani, v petek 4. januarija 1884.

Letnik XII.

Nazaj, naprej!

Leto 1883 ostalo bode osobito nam Slovencem na Kranjskem v stalnem spominu. Dosegli smo to leto, kar smo leta in leta nameravali, zasedli zopet tri najvažnija mesta v deželi: volitve v deželni zbor so izpale národno in iz tega se je porodil deželni odbor in deželni šolski svet, v katerem imajo narodnjaki večino. Slovenec ni več tujec v domači deželi, prosilec za službe, pri katerih imajo govoriti in odločevati ti zastopi, ni treba v prihodnje zatajevati pravega narodnega mišljenja, odločevati ima odsihmal sposobnost, a ne politika. V tem oziru se je h krati na bolje obrnilo, in pri teh zastopih je tedaj, da modro porabijo sebi ugodne okoliščine, previdno a vztrajno in dosledno postopajo, kakor so to pokazali svoj čas narodni nasprotniki, ko so večino imeli v teh zastopih. „Suaviter in modo, fortiter in re,“ polagoma a krepko naj bode v prihodnje geslo narodnih zastopnikov. — Doživeli smo pa tudi letos, da so se narodnjaki pri volitvah v deželni zbor in v deželnem zboru razcepili na dvoje strank. To razcepljenje menda drugih nasledkov ne bode imelo, nego da vsaka teh strank bode toliko bolj varno in previdno postopala pri izberi svojih sredstev; tudi tukaj velja pravilo: „vigilantibus jura“ (kdor se ne zna potegniti za svoja načela, naj se v kot stisne). Tako imenovana konservativna ali klerikalna stranka pri Slovencih ne sme nikdar prvega svojih načel opustiti: „vse za vero“, niti se ne sme zanašati na drobtine, ki bi ji padale z mize takozvanih liberalnih in naprednjaških Slovencev, sicer se sama odpové vsemu vplivu in vsaki besedi pri določevanju javnih vprašanj. „Starka, ti pa tiho bodi in drži jezik za zobmi“, pravijo ošabni mladiči, katerim blagosrčena, a le preveč mehka in zaupljiva mati vse gospodarstvo izroči, pa bi pozneje rada prešerno mladino svarila. A ne tako previdni in modri gospodar, on si zagotovi svoje pravo, a potem brez skrbi in ne zanašaje se na dobroto mladine svoje zahteva.

Zaupanje se ne dá zapovedati in narekovati, pridobiti in zaslužiti se mora in v dejanjih se mora pokazati. Nekdaj je bilo, se vé da, na Kranjskem v tem obziru drugače. Narod je vedel, komu in zakaj je zaupal, a bodoči vodja Slovencev na Kranjskem bode moral to še le dokazati. Kdor pozná politične borbe Slovencev v zadnjih dvajsetih letih, nas bode razumel, kdor pa je nevéš tega, mu tudi tukaj ne bomo tega razlagali. A upajmo, da je bilo to vse mimogredoče in da bode umna previdnost na jedni strani, modra prijenljivost in prizanašanje na drugi strani, ta razpor poravnala in da bodo narodnjaki v vseh glavnih vprašanjih složno postopali in da ne bodo Slovenci sedaj povdarjali liberalnih načel, ko se je po vseh deželah pokazalo, da so pogubna veri in državi.

Poslednje izjave narodnih poslancev dne 31. decembra preteklega leta se vsak rodoljub raduje in nam kaže, da si narodni poslanci resno glave belijo in premišlujejo, kako bi pomogli deželi, ktera jih je izvolila, da zastopajo nje koristi in da iščejo sredstev, kako pomagati ji v gmotnem oziru in izvršiti ravnopravnost.

Kar pa se tiče obravnav deželnega zbora v preteklem letu, pozabimo vse, kar se je zgodilo, le toliko hočemo reči, in povdarjati: Ravna pot je najboljša pot, pravna pot najbolj zanesljiva pot, preveč ostro se rado skrha; drugače mora stranka postopati, kekar je v manjšini, drugače, kekar je v večini, nihče ne misli, da bi zaradi tega zatajila svoja načela, a tudi v obliki, po zunanjem previdnem postopanju se marsiktere ostrine lahko pogladijo, marsiktera zapreka popravi. Tukaj veljá pravilo, da se modri ravná po okoliščinah; ne zahteva se sicer od njega, da bi se potajil ali zatajil, ali način bojevanja se mora po okoliščinah spremeniti in pravi čas gre odjenjati. Se vé, da je težko zadeti pravi čas in tako voditi ladijo, da se med klečeti vendar ob skalo ne razbije.

Sicer pa zlasti znana potrditev, zaradi ktere se je toliko vdeleževalo, sumničilo in obrekovalo, ni bila

ravno le milost, ampak pravica. Se li niso morali nekteri glasi pozneje potrditi? Mar li nista bila dva nam prijazna glasa takoj po potrditvi od višega sodišča zavržena? Čemu tedaj upitje? Čemu? Strašilo se je bilo napravilo, tedaj se je moralo okoli njega plesati! Res, narodna stranka je imela oblast postopati, kakor je postopala nenarodna šest let poprej; a bilo bi li tako postopanje častno, bilo bi li pravično? Vemo, zakaj — vedó pa tudi liberalci, zakaj, tedaj dovelj tega.

Zato se nam pa ne zdi le unajnost ali šega brez kake notranje vednosti in veljave, ako imajo zastopi, preden začnejo zborovanje, javno službo Božjo. A „Jove principium“ so že paganski Rimljani rekli. Kristjan pa vé in je prepričan, da le Eden je, ki daje dobrega duhá tem, ki zanj prosijo, in zastonj se trudijo delavci, ako gospod hiše ne zida.

Najvažnejša prigodba lanskega leta, da, zgodovinskega pomena je cesarjevo potovanje in bivanje na Kranjskem od 10.—17. julija. Zgodovinski pomen je v tem, da se je obhajala šeststoletnica, od kar je Kranjsko združeno s preslavno rodovino Habsburško, in da v duhu pregledamo prigodbe, ki so se v teku teh stoletij vršile na Kranjskem, in premislimo, koliko se je dežela, koliko se je ljudstvo v tem času spremenilo. Važno in zanimivo je bilo to za deželo zaradi naprav, ki so bile izvršene vsled slavnega pohoda, med drugimi omenimo razstave lepih umetnosti v realki, ki nam je nazorno kazala zgodovino Kranjskega, začeni od starodavnih časov od kamenitne dobe notri do najnovjših časov. V misel nam gré vzeti vlaganja temeljnega kamnja za bodoči muzej; najvišega obiskovanja v ravnokar posvečeni cerkvi presvetega srea Jezusovega in v Marijanišči, bodoči deški sirotišnici, razstave poljskega orodja in živine i. dr.

Zgodilo se je pa v tistih dneh, kar se še nikdar ni zgodilo, odkar stoji bela Ljubljana in častno sprejema vladarje, narod slovenski se je pokazal pred obličjem svitelega vladarja, glavno mesto in de-

LISTEK.

Iz podpornega društva za vzbolele duhovnike.

Meseca oktobra je občni zbor omenjenega društva, kakor je to „Slovenec“ poročal o svojem času, sklenil, naj se v Gorici sozida lastna hiša, kakoršno Nemci „Curhaus“ imenujejo. Dne 5. decembra so položili temeljni kamen, v katerem se nahaja listina s sledečim zapopadkom: „D. O. M. Anno Rep. Sal. MDCCCLXXXIII. Pontificatus SS. D. N. Leonis XIII. Anno VI. Imperii Francisci Josephi I. Semph. Aug. Anno XXXVI. Nonis Decembris. Societas provehendae valetudini presbyterum instituta, e Merano ante bienium Goriciam translata hanc domum, aere proprio, erigi curavit, ut hospitio esset sacerdotibus consodalibus, qui ex Austriacis Hungarisque ditionibus atque e Germania huc adventaverint, mitiori hieme aurisque tepentioribus usuri. Harum aedium primarius lapis inter sacros ritus positus est hodie, agente Dominico Filip, sacerdote a Pontificis cubiculo, sodalitatibus auctore, sub auspiciis Serenissimi Principis Rudolphi Austriaci, Celsissimi D. D. Aloysii, archiepiscopi Goriciensis. In Gloriam Ejus, qui est lapis angularis in domo Dei, Christus Jesus.“ (Slede podpisi.) Opisana

listina razodeva toraj v kratkih potezah celo zgodovino sedem let obstoječega in dobro prosperujočega društva. Kdor blage volje hoče z malim doneskom pripomoči ubogim duhovnikom vzbolelim, zamore to storiti z letnino 1 gold. ali z dosmrtnino 20 gold. ali z ustanovnico 100 gold.; duhovniki mesto denarja lahko prevzamejo intencije, ktere jim pošlje vstanovitelj msgr. Filip. Pole za pristop so blagovoljno račili prevzeti preč. ordinarijati. Zamoreš se tudi naravnost oglasiti pri predsedništvu v Gorici. V letnem poročilu, ki se pripravlja za natis, bode priložen imenik vseh društvenikov. Sklepoma pristavimo še to, da udje, ktere pot privede v Gorico, v društveni hiši*) dobivajo stanovanje brezplačno. Iz srea želimo vsem duhovnikom, naj bi jim sicer nikdar ne bilo potrebno uživati društvenih dobrot. Dal Bog!

M. K. odbornik.

Sibirija.

Poljski pisatelj Ladislav Csaplicki vdeležil se je poslednje poljske ustaje, je bil v boji ranjen in konečno so ga Rusi vjeli ter v Sibirijo poslali. Avstrijska vlada ga je čez pet let od ruske reklamirala in Csaplicki se je povrnil v Avstrijo. V

*) Za sedaj: Villa Hagi Costi.

sredo 12. dec. 1883, govoril je Csaplicki na Dunaji pred mnogobrojnim odličnim občinstvom o Sibiriji, ter jo slikal s tako živimi barvami, da so ga ljudje strmé poslušali.

Vsak Evropejec si misli Sibirijo mrzlo in neprijazno, kjer živé le divji ljudje in hudodelci, ki so prisiljeni vsakdanji živéž s pobijanem divjih zveri si prislužiti. In vendar ima tudi ta dežela svojo mično stran. Mnogo prijaznega in ljubeznjivega nahaja se ondi in kdor je le enkrat ondi bil, ne bode je vse svoje življenje pozabil. Duh in čut željno vse te naravne krasote v sé posrka in več jih ni moč pozabiti. Vreme je čisto drugače, kakor pri nas, spomladi in jeseni ni. Sneg gre le ob začetku zime, dežja pa ni nikdar. Solnce drugače sije nego pri nas, zvezde se lesketajo v prekrasnih mavričnih barvah in mesec je večji, kakor tukaj. Nebo je poleti temnomodro, pozimi sivo in megleno. Noč je poleti neizrečeno lepa in prijazna. Gozdi so še v pravem pomenu besede prvotni, v katerih mrgoli raznih živali, ki so od naših tudi čisto različne. Zemlja je po večem še neobdelana in silno rodovitna, ter vse v jako kratkem času dozori. Prst je vlažna, rahla in na vsak korak neizmerne zaklade zakriva, kakor zlato, srebro, kotlovino, železo, mnogo mineralij in dragocenih kamenov. Tudi ljudje so drugačni, kakor tukaj in imajo čisto drugačno trgovino, obrt, druge

žela se je pokazala v svoji pravi narodni opravi. Besede presvitlega vladarja so govorile, se vé da, le o kranjskem vojvodstvu, saj to ne more drugače biti, a pri vseh svečanostih in slovesnostih, po vsi deželi se je kazal le narodni značaj.

Iz tega dvojega ozira, zgodovinskega in narodnega nam ostanejo omenjeni dnevi meseca julija tako živo v spominu. Dasiravno je bilo o času velikega dela, strnene žetve in ajdove setve, vendar je narod iz vse dežele hitel v Ljubljano gledat obličje presvitlega vladarja, ki se je v sredi udanega ljudstva vedel ne tolikanj kakor vzvišen gospodar mogočnega cesarstva, marveč kot ljudomili vladar in oče v sredi svojih podložnih in otrok, ki jih k sebi vabi, obišče ter se z njimi po očetovsko zgovarja.

Luč z neba.

Prečudna zvezda je bila pred 1884. leti zasvetila v daljni Jutrovi deželi. Trije Modri, možje kraljeve časti in veljave, so spoznali po višem razsvitljenju, da ta nebesna luč pomeni novorojenega kralja. — Odrašenika sveta. Spoznali so pa tudi, kaj jim velevala v teh okoliščinah neodložljiva dolžnost: kraljevsko čast skazati novorojenemu! Hitro se odpravijo na pot, gredo vedno za zvezdo, pridejo do štalice njegove rojstne dežele ter gredo vprašat starega kralja po novorojenem kralji. Čuvši ime rojstnega mesta storijo urno in z velikim veseljem še slednje korake od Jeruzalema do Betlehema. Polni vere pokleknejo, molijo božje Dete in darujejo Sinu božjemu primerne darove.

Ves čas do konca sveta bodo katoličani z vnetim srcem častili spomin teh blagih istinito „velikih“ mož. Dokler bode sv. cerkev stala, ponosno jih bode imenovala „modre“ možje. Modri so bili, ker so imeli dovolj razuma za čudežni glas, ki jih je po svitli zvezdi klical, in pa zato, ker so prostovoljno prevzeli velikanski trud težavne poti, po kateri so prišli do Zveličarja.

Svitla zvezda, žarna danica, sije tudi v sedanjem žalostnem času z višine na mračni svet. Lumen de coelo — nebeska luč Leon XIII, nam kaže kakor svitla zvezda zanesljivo pot do Jezusa in po njem do časne in večne sreče! Ali se bodo narodi zmordili ter spoznali, da jim je to edino rešilna zvezda? Ali se bodo zlasti voditelji narodov zmordili, da se sami napotijo za to svitlo lučjo in pripeljejo s krepko roko tudi vsa ljudstva, da se vsi hvaležno in dobrohotno uklanjajo vzvišenemu namestniku Njega, h kateremu je zvezda pripeljala tri Modre in za njimi še brez števila srečnih?

Ako premišljujemo prevažne dogodke zadnjih dni preteklega leta, nam vzhaja novo upanje. Papeštvo je — to se je na novo pokazalo — tako svitla zvezda, da si ne morejo vladarji tako zeló oči zatisniti, da bi ne čutili njenih žarkov. Vse na okrog je jako nekakšno hoté ali nehoté obraz obračati proti tej dobrodejni luči. O, le oziraj se, zbegani svet, proti tej nebesni luči, kajti ona ne omami očesa, ampak le sladki mir deli v razburjena srca!

običaje, nazore, navade in šege — z jedno besedo, vse, vse je drugače kakor pri nas.

Sibirija se sme po vsi pravici velikansk gozd imenovati, po katerem se mnogo vode razteka. Cesta pelje od iztoka proti zapadu. Tu pa tam nastala so tudi že lepa mesta in vasi, golo gorovje, jezera in močvirja.

Vreme je mnogo ugodneje, kakor naše, če tudi je o zimskem času 35 do 50 stopinj mraza po Reaumurji. Mokrih jesenskih dni ondi ne poznajo. Zrak je suh in miren in to nekoliko ogreje nizko temperaturo. Edino nadležna je dolga zima. Vse se pa sibirskega vetra Burjana boji, in se takrat nihče iz hiše ne upa. Ako je človek na planem, ko Burjan pribuči, mora se vreči na tla, pokrije si obraz in glavo s kapuci in Burjan buči dalje. Nekdaj zasačil je Burjan nekaj ljudi na planem. Le tri minute je trajal, pa je bilo zadosti, da jim je polomil roke in noge.

Prvotni gozdi so vlažni in razširjajo zopern vzduh. Kač in strupenih gadov vse mrgoli ondi. Gorjé mu, kdor bi si upal v gojzd, kadar je vihar — po njem bi bilo; ker prhlo drevje podira se kot snopje navskrižem in nad sto in sto ljudi pod seboj pokoplje, po katerih ni več ne duha ne sluha.

Res po takem značaji Sibirija med ljudstvom navadno ni znana.

Mnoge težave na Španjskem, Portugalskem in drugod gledé rimske stolice so se rahlo poravnale; na Francoskem sicer še naprej divja verski razdor, vendar so slednji dnevi tudi tam primorali boljši izid, kakor se ga je cerkev mogla nadjati; Rusija je storila nov korak proti Rimu, tedaj je pričakovati, da se tudi Poljske razmere dovedejo na varno in prijetno pot. Celó mogočna Prusija je glasovito štiristoletnico Lutrovo, zastran ktere je bilo od toliko strani tolikanj vriša in pripravljanja, dovršila s tem, da se je prihodnji vladar mogočnega cesarstva Nemškega slovesno in nepričakovano uklanjal sv. očetu Leonu XIII. Angleška spoznava gledé nesrečne Irske pomirljivi vpliv papeževih spominov, tudi Švica odjenjuje modrim in mirnim naredbam prevzvišenega Leona XIII.

Ali niso to velikanski napredki po vplivanju moža, ki nima družega orožja nego molitev, dobei svét in pomirovalno besedo? Ali nam ne daje to sladke nade, da se bode v tem letu še bolj širilo obzorje prelepe zvezde Leona XIII, da se bodo pod njenimi milimi žarki polagoma jele pomirovati razburjene strasti zapeljanih narodov in da se bode kakor po dobrem strelovodu mirno razšla nevihta črnih hudournikov, ki so se začeli na mnogih straneh tako preteče prikazovati?

Bog hotel, da bi sinovi in hčere naše ožje domovine, da bi katoliški Slovani bili iz srca veseli te zvezde in da bi se k blagemu dejanju ogrevali pri tej žareči luči; da bi sv. vera ne bila nikomur težki jarem, kterege je treba od sebe in drugih odpravljati — češ, da se dospe do sreče; da bi verske šege in navade ne bile nikomur „objektum fopabile“ za kratkočasno berilo itd. — Bog daj tudi, da bi že skoraj naši nesrečni bratje na jugu, na vzhodu in na severu spregledali, kolika sreča nam sije v tej krasni zvezdi, ki milo razsipa svoje blagodejne žarke iz Rima po vesoljnem svetu!

Politični pregled.

V Ljubljani, 4. januarja.

Notranje dežele.

Česar se človek preveč veseli, tega po navadi ne doseže. Tako se je tudi Poljakom zgodilo z decentralizacijo državnih železnic. Zahtevali so zase dva vrhovna upravna urada in sicer jednega v Lvovu, družega v Tarnovu, dalje vpeljavo poljskega jezika po galiških železnicah. Od vsega tega niso več dosegli, kakor to, da je minister Pino zankazal, da prenehate ravateljstvi Albrehtove in Tarnov-Leluchowske železnice in se mesto nji osnuje „mimisterijalni komité za opravištvó železnic“ na Dunaji. Ta najnovejša novotarija trgovinskega ministra Pino-ja je po celi Galiciji veliko nevolje zbudila, kajti Poljaki so se vrlo veselili, da dobodo svoje vrhovne upravne železniške urade, ki bodo vse potrebno, kar se pri železnicah rabi, doma naročali in bi bili na ta način milijoni goldinarjev v deželi ostali, ki sedaj na Dunaj romajo, med tem ko domača obrt doma hira in umira. Ako ostane pri sklepu ministra Pino-ja, Galiciji z decentralizacijo ne bo čisto nič pomaganega.

Nemško-liberalni, t. j. židovski listi, prinesli so novico, da se avstrijski konservativni plemenitaši pripravljajo na bodoče glasovanje v *gosposki zbornici v Budapešti*, se vé da to le tisti, ki imajo pravico tudi onstran Litave glasovati. Glasovali bodo za nesprejem civilnega zakona, in ko bodo to dosegli, uprli se bodo menda še bolj, in prvemu ministru stol prekucnili. Kdor pozná taktiko naših nemško-liberalcev, bo takoj vedel, pri čem da smo. Ali je resnica, da pojdejo volit ali ne, to bo pokazal čas; da ima pa vsak avstrijski kavalir, ki ima ogersko dostojanstvo, tudi pravico v ogerskem državnem zboru glasovati, nam je ustava ogerske države porok. Laž in obrekovanje je pa, da bodo skušali tudi Tiszi stol spodnesti. Tukaj se pač lahko reče: „Wie der Schelm selber ist, so denkt er von Anderen“. Liberalci so ravno vlani že vse sile napeli, da bi Madjare na svojo stran dobili, s kojimi bi potem skupno postopali proti konservativcem in proti „slovanski povodnji“. Videvši pa, da jim Madjari ne marajo na led, izmislili so si najnovejšo laž, da pojdejo avstrijski plemenitaši, kateri imajo ogerski indigenat, Tiszino ministerstvo spodkopat.

Na Ogerskem bodo preosnovali orožništvo (žandarstvo). Cela dežela dobila bo šest žandarstvih zapovedništév, in na čelu vsakega bo štabni častnik nastavljen. Orožniških postaj bodo napravili po potrebi in orožnikov pa toliko nastavili, da bode na vsacih 60 štirjaških kilometrov po jeden prišel. Posebno pa se bo na to gledalo, da se bodo postaje po vseh krajih, kjer so okrajne sodnije, po vseh večjih mestih, po rudniških kolonijah, po večjih železničnih postajah, kjer se ceste križajo, ob deželni meji, po vseh bolj imenitnih prelazih. Posamične postaje ne smejo dalj vsaksebi biti, kakor 23 do 24

kilometrov. Dotični predlog pride na dnevni red takoj, ko se priéno zopet deželno-zborske obravnave.

Rusi se ne strinjajo z mislijo, da bi se združile *Dalmacija, Hrvaška in Slavonija* v jedno samo administrativno in to samoupravno zapadno-evropsko, slovansko-katoliško kraljestvo, in pravijo, da kakor je sicer misel hvalevredna, je vendar le ne morejo odobravati, ter bi bila izvršitev na škodo pravoslavnim Jugoslovanom. Vsega obžalovanja vredni verski razkol provzročil je že mnogo škode Jugoslovanom in še se ni nadjati, da bi ponehal.

Hercegovski *novaki* so jeli prav pridno vhajati. Od 1200 mož, ki so jih v zasedenih deželah potrdili, všlo jih je 20 in nobenega ne morejo dobiti, da si jih tudi skrbno iščejo. Zbežali so v gore, in se ondi skrivajo, nekteri so jo pa tudi čez mejo v Črno goro pobrisali. Naravna posledica takega uhajanja bo, da se bodo roparske družali po Hercegovini zopet zdatno pomnožile, ubogi vojaki in orožniki pa še več jako težavnega posla dobili, pri katerem so vedno v smrtni nevarnosti. Dasi tudi so patrole močnejše, kakor navadno, se vendar dostikrat primeri, da kakega vojaka ali pa orožnika samega zasačijo in gorje mu, kdor jim pride v pest! Nedavno razmesarili so na grd način dva vojaka tako, da ju ni bilo skoraj več poznati. V Novem Pazaru je pa javna varnost že tako na pičlem, da se je vojakom prepovedalo posameznim hoditi. Kdor želi venkaj v okolico, mora toliko časa počakati, da se jih nabere več, ki gredó skupaj.

Vnanje države.

Čestitali so si k novemu letu medsebojno *avstrijski, angleški, laški in nemški* dvor. Čestitke so bile menda jako ljubeznjivo pisane.

Pri sprejemu ministrov rekel je *laški* kralj Spaventi: „Jako lepo se nam pričénja novo leto, kajti vevlasti pripoznavajo Italijo za imenitnega poroka svetovnega miru. Kaj pa, ko bi še dostavil? Nekteri listi poročajo — s kako pravico ne vemo — da Francozi poskušajo, kako bi se dala ob španjski meji kaka mala ustaja napraviti. Iz Bajone se poroča, da je že minister notranjih zadev na krajinske prefekte odposlal potrebna vodila, ako bi ustaja res kje poknila na dan.“

„Köln. Ztg.“ je bila jedna izmed prvih listov, ki je prinesla vest o popotovanju našega cesarja v *Rim*. Ko se ji je pa od merodajne strani dokazalo, da to ni vse skupaj nič, poskuša od druge strani, kako bi prišla naši zunanji politiki do živega. Sedaj je pričela preiskavati ledice in drob našemu plemstvu, ter ga jela kar čez noč dolžiti, da se polagoma nemški zvezi odteguje in Rusom približuje. Mi le dostavljamo: Škoda, da ni res. Za marsikaj bi bilo brez izjeme boljše, če bi se Avstrija z Rusijo podala v tesneje zvezo, kakor je pa do sedaj. Kaj da imamo od Nemčije pričakovati, uči nas zgodovina; Rusija nam še kaj takega ni storila, v zvezi z njo bi nam gotovo tudi nikoli ne storila.

Cesarski namestnik v *Alzacija-Lovreni* general Manteuffel je nekaj obolel, in si želi pokoja, na svoje mesto pa kako mlajšo moč, ki bi tudi tako v spravedljivem duhu delovala na ponemčevanje Lorencev in Alzacijanov, kakor je to dosedaj Manteuffel delal. Da bodo to ložej dosegli, sklenili so se na uradniški stan opreti in to za to, ker je ta čisto nemški, plemiči pa, s kterimi so dosedaj Prusi ponemčevanje poskušali, so preveč vkoreninjeni Francozi, kakor da bi se z njihovo pomočjo dalo na kmeta vplivati. Podprli bodo toraj najpoprej uradnike, zboljšali jim plačo in poveljali vpliv, skrbeli bodo za dobro opravilno gosposko in kolikor mogoče nizke davke, vpeljali bodo zdravo politiko narodnega gospodarstva, ki bo obrtnijo varovala tuje konkurence in jo podpirala. Ker so Alzacijani jako trezni in zmerni ljudje, nadjajo se Nemci, da jih bodo na ta način zopet do tega pripravili, da se bodo ponemčili, in jih bodo tako za nemško kulturo nad vse škodljivemu uplivu plemenitašev in in veljakov odtegnili.

Francoski vojni minister spremenil je red nabora za pomorski in kolonijalni vojsko. Pomorska pehota naj bode v bodočnost sestavljena iz osem polkov (vsak po 20 kompanij in jedno „compagnie hors rang“). Kadar bode potreba, naj se dvanajst kompanij od vsakega polka odbere, ki bodo službovali po kolonijah. Za vse druge slučaje določil bo pomorski minister, kako naj se ta vojska razdeli službenim razmeram primerno po Francoskem in po kolonijah. Pomorska in kolonijalna artilerija obsega dva polka, od kterih ima prvi 15, drugi pa le 14 baterij. Kadri za generale spadajo v dve vrsti in to v aktiven oddelek in v reservo. V aktivnem oddelku sta dva divizijska generala in pet brigadnih generalov za pešake in pa jednega divizijskega generala in dva brigadna generala za topničarje. Častniki v kolonijalni vojski lahko prestopajo od vojske na suhem k pomorski in zopet narobe.

O *francoskem položaji na Kitajskem* prinaša angleški „Standard“ to-le: „Francozi se bodo kmalo prepričali, kako osamljeni da bodo v Tonkinu ostali, med tem ko bodo vojaki kitajskega cesarja povsodi prijateljev dobili. Ne bo dolgo, da si Francozi že več ne bodo upali po obalih prodiralno postopati, kajti manjka jim sočutja drugih velesil in kar je še večjega pomena, tudi na njihovo

neutralsnost ne morejo se več dolgo zanašati. Ljudstven glas obsoja odločno postopanje republike in mu bode tudi ugovarjal. Jako napačno je bilo popolnoma prezirati vrhovno oblast kitajskega cesarja nad Anamom in da so v Parizu dovolili, da so v te kraje (Anam, Tonking) vedno le pustolovnih uradnikov pošiljali. Najhujše pa še ostane, in to je upor Kitajcev gledé odškodovanja mora se končati. Nerazumljivo je, kako se zamore država k temu siliti, da bi za to plačevala vojno odškodnino, ki je svoje sosede, kateri so se k nji z zaupanjem zatekli, pred sovražnim napadom tujcev branila, in ji za to vrh vsega še kos lepe zemlje odtrgati hočejo. Seveda tukaj ne smemo prezreti, da je anglešk list, ki to piše, in da so Francozi vsako vtikanje Angležev v tonkiske zadeve odločno odbili.

Ruski teroristi želeli so se po umoru skrivnega policijskega načelnika Sudejkina znebiti človeka, ki jim je na skrivnem potegnjene niti zadel in je že priprave delal, da bi bil mrežo zategnil, v katero jih je mislil poloviti. Vmorili so ga v sobi njegovega tajnega stanovanja, kjer je sprejemal tajna poročila. Mož, kakor je bil strasten preganjavec teroristov, se jih je vendar le tudi bal, ter je bil zaradi tega vedno v dve srajci oklepnicí oblečen in je tudi še revolver s saboj nosil. Iz tega se sklepa, da je moral morilec njegove razmere natanjko poznati, ker ga je najpoprej s težkim železom po glavi vdaril, da ga je ubil, potem pa ga še z revolverjem v vrat ustrelil. Pobral mu je tudi vse papirje in pisma. Odkar se je to zgodilo, jeli so se še huje za varnost cesarske družine v Gačini bati in so nastavili petorne straže, kjer so poprej posamezne stale. Kdo je njegov morilec, ni še znano, sum pa na nekega načelnika nihilistov leti, ki se je spreobrnil in nihiliste Sudejkinu ovajal, kateri jih je tudi 27 na njegovo ovadbo zaprl. Jablonskega, tako namreč se sumljenec imenuje, išče več kakor 400 redarjev, pa ga ne morejo dobiti. (Konec prih.)

Izvirni dopisi.

Iz Šent-Vida pri Ljubljani, 31. decembra 1883. Veselica, katero je na praznik sv. Štefana priredilo katoliško društvo rokodelskih pomočnikov, je bila dobro obiskana. Počastili so nas s pohodom naš blagorodni gosp. okrajni glavar. Čast. gospod predsednik so jim predstavili predstojništvo in rednike. V lepem in ginljivem govoru so blagorodni gosp. okrajni glavar pohvalili lep namen našega društva; izrekli zadovoljnost, da se je tukaj to hvalevredno društvo ustanovilo z dobrimi uspehi, kakor je razvidno, ter zagotovili nam svojo podporo. Čast. gosp. predsednik so jim društvo priporočili, se jim za ljubeznjivi pohod in govor v imenu društva zahvalili, na to so tudi zelo veseli rokodelci z burnimi „živio“-klici se zahvalili. Razveselili so tudi blag. gosp. okrajni glavar učence s tem, da so jim blagovolili veliko tablice za tombolo razdeliti.

Tombola nam je, kakor zadnjič, tudi zdaj lepo svoto čistega dohodka donesla. Nasproti je loterija jako slabo izpadla, akoravno so bili dobitki primerno lepi in bilo jih je veliko, vendar ni imelo občinstvo veselja srečk kupovati. Sklenilo se je, da bomo zanaprej loterijo opustili. Dobitki tombole in loterije so bili čez 40 glđ. vredni in skoraj vsi darovani. Hvala lepa vsem darovalecem, dobrotnikom! Priporočamo se jim tudi še zanaprej. Zahvaliti se moramo čast. gosp. Ant. Namretu, župniku v Šmartnu pod Šmarno goro, ki so nas z zelo lepimi darovi obiskali. Bog plačaj!

Iz Kranja, 1. jan. Zadnja veselica v Kranji na Silvestrov večer je bila jako sijajna. Veličasten prizor iz Olimpa, v katerem so predstavljali kranjski gimnazijalci stare poganske bogove, se je obnesel prav izvrstno. Predstavilo se je 8 bogov. Jupiter in Junona sedita na mogočnem prestolu. Jupiter namreč je sklical bogove skup, da mu poročajo delovanja svoja med letom. Poročila bila so dovtipna, in zadevala so mnogokrat kranjske razmere. Ves prizor podoben je bil opereti, kajti Apolo poročal je delovanje svoje pevši, in tudi tu in tam je pesem zadonela med govori. Bogovi bili so v krasnih oblačilih ter so z obleko in vedenjem očarali občinstvo.

Kakor smo že zadnjič poročali, je izvoljen zdaj čitalnični odbor iz jako delavnih mož. Predsednik, g. Majdič, jako priljubljen pri udih, zna se razveseljati lepega uspeha. Velika zahvala gre pa vrlemu neutrudljivemu ravnatelju g. Franketu, ki je posebno v tej predstavi pokazal vso moč, in tako vplival na igralce, da so v burnem ploskanji pridobili si zahvalo občinstva.

Iz Horjula, 2. jan. (Zahvala.) „Vrtec“ je v resnici jako dober in koristen list za šolsko mladino. Tukajšnja mladina ima srečo, da ga ves čas dobiva v roke in bere, odkar je začel izhajati. Naročili so

ji ga takoj v začetku ranjki naš nepozabljivi in dobri gospod oče Aleš Jerala in ostali zvest naročnik do njih smrti l. 1880. Pa list je tudi potem vedno k nam dohajal, kterega so po smrti ranjcega gospoda takoj njih naslednik, prečast. gosp. župnik Fr. Dolinar, priskrbovali. Kaj rada prebira šolska mladina ta časnik. Da podob ne prezira, se razume. Da sleherni učence zamore po več številki med letom prebrati, je stvar tako vravnana. Narejene so (da se list med prenašanjem na dom prehitro ne omaže in raztrga) dvoje platnice. V eno teh platnic pride nova številka, a v drugo pa zadnja starejša in tako ste vedno po dve številki „Vrteca“ na potovanji. Ko drugi dan učenca številki nazaj prineseta, izroči se zopet dvema učencema v isti ali sosednji klopi itd.

Pred nekaj časom je bil „Vrtec“ malo previsoko in učeno pisan, kar se je še pri mladini poznalo, ker ni več tako po njem hrepnela. List, ki je namenjen učencem ljudskih šol, naj bo kolikor le mogoče po domače in prosto pisan, da ga bodo zamogli tudi šolarji na eno- in dvorazrednicah razumeti in z veseljem brati. Pogovarjali so se že mnogi gospodje, da bodo morali naročevanje „Vrteca“ opustiti, ako ne postane bolj umeven za šolarje, kar pa ni bilo treba, ker se je začel tudi na šole po deželi ozirati. Bodi tu obema gg. dobrotnikoma za naročevanje „Vrteca“ prisrčna hvala v imenu šolskega vodstva in šolske mladine izrečena. I. P.

Domače novice.

(Božičnega oratorija) predstavi novega leta dan in večerajšnja ste bili prav obilno obiskovani; videli smo tudi več č. gospodov iz dežele navzočih. Zadovoljnost s petjem in pódobami je bila splošnja. — V nedeljo, kot praznik sv. treh kraljev, bode zadnja predstava, in sicer s slovenskim tekstom.

(Sokolski večer) bo jutri v čitalnici s prav mnogovrstnim programom. Prav, da so se tudi „Sokoli“ zopet poprijeli čitalničnih prostorov, v katerih gotovo ni slabše ko drugje.

(Zahvala.) Odbor gospij za napravo obleke ubogim učencem in učenkam tukajšnjih šol spolnuje prijetno dolžnost, slavnemu vodstvu kranjske hranilnice v Ljubljani za velikodušno darilo 250 glđ. javno izreči najtoplejšo zahvalo.

(Razpisani) ste dve mesti, prvo in sedmo, Schellenburgove dijaške ustanove po 49 gold. 94 kr. Prošnje deželnemu odboru do konca t. m.

(Silvestrov večer delavskega izobraževalnega društva) je bil v Schreinerjevi pivarni po vsem tako dobro obiskovan, da niti eden prostorček ni prazen ostal. Večerno zabavo otvorili so pevci pod vodstvom g. Justina z mogočnim „U boj“, katero pesem je mlado društvo jako navdušeno pelo. Za to je sledila nemška „Arbeitslied“ v dvanajstori. „Siromaka“ je lepo in primerno deklamoval g. Miha Jeločnik, pa tudi „Lach-Couplet“ napravil je svoj dober utis. Takoj za tem zapojó mili glasovi „Domovina“, v kateri sta se osobito gg. Sakser in Perdan odlikovala. „Slovenski ABC“ je tudi tukaj dosegel, kar se mu povsod zgodi, da namreč ljudi v prav dobro voljo spravi. Jako smešno predstavljala sta „Zwergtheater“ gg. Petauer in Künl. Potem začne g. Miha Jeločnik slovo jemati od starega leta. Sledi še nekaj živahnih govorov in srčnih vošil za novo leto.

(Neka nova vrsta goljufije.) Pred nekoliko časom pride pozno zvečer v neko gostilnico v Ljubljani človek, kteremu je jud iz obraza gledal, razgrne culo, ki jo ima seboj, in ponudi gostom pri mizi dve odeji („koltra“) iz surove svile, ceni ji na 24 gold. Navzoč trgovec, poznajoč tako blago, pravi, da ste toliko tudi vredni. Vkljub temu nima nihče veselja do kupčije, le nek gospod pravi, da bi odeji že potreboval, a da ste vendar predragi. „Koliko pa obljubite, najmilostljivi gospod?“ — poprime brž prodajalec. „I no, 12 gold., naj bo!“ — „Le pogledjte to lepo blago, prosim“ — reče na to jud — „če ni pravo, ga dam zastonj, a za 12 gold. ne. Naj bo 22 gold., ker mi je ravno denarja zmanjkalo.“ — „Nič več ne dam“ — se oglasi gospod. Na to pobere jud odeji, ji zavije v papir in odide. Čez nekaj minut pa pride nazaj in se spusti z gospodom zopet v pogajanje, čegar konec je bil ta, da, ko je gospod primaknil en sam goldinar, mu je jud vrgel pakét na mizo, češ, da mora denar imeti nočoj, ker je brez vsega, in da le zato dá blago tako poceni. Prejemši denar odide naglo, gospod pa dene pakét v stran, potem ga nese domú svoji dragi.

„Koliko si pa dal za to blago?“ — prasha ga ona — „kake tri, štiri goldinarje, več ne. To so same cunje, ne pa svila.“ Ves zavzet pogleda zdaj tudi on odeji in vidi, da je res tako. Kako to? Prav lahko. Jud je bil s pravim blagom odšel, potem pa prinesel drugo, enako zavito, katero je imel blizo kje pripravljeno. — Bodi ta dogodba priobčena v svarilo pred potujočimi sleparji.

(Velika nadlega) so po javnih prostorih, to je gostilnicah in kavarnah okoli klatači se glumači ali tako zvani „coprarji“, katerih se prikaže zmiraj kaj posebno o ponočnih urah, da s svojimi „coprnijami“, opicami itd., kaj okroglega izvabijo ljudem iz žepa. Zdaj to „umetnost“ uganja v Ljubljani mlad fant, iz kterega bi se dalo gotovo kaj boljega in koristnejega narediti, da bi si kruh služil na boljši način. Govoré taki ljudje le nemški ali laški. Morda bi ne bilo napačno, če bi kedaj kak redar za takim „umetnikom“ pogledal.

(Premembe pri učiteljstvu na Kranjskem) G. Anton Junoc, učitelj v Hotiču, prestavljen je na enorazrednico v Planino. — G. Jožef Erker, nadučitelj v Srednjivasi (na Kočevskem) je za trdno postavljen. — Gosp. Gustav Spetzler, zač. učitelj v Gorjah, je šel na enorazrednico v Lesec. — Na njegovo mesto v Gorje pa je šel g. Jožef Ažman, izpr. učit. kandidat. — Gdč. Ihan, zač. učiteljica v Begunjah na Gorenjskem, se je službi odpovedala, in na njeno mesto je postavljen g. Konrad Malli, izpr. učit. kandidat. — Gosp. Ferdinand Strel šel je v Rateče pri Belipeči. — G. Gregor Koželj, učitelj v Šent-Gotthardu, se je učit. službi v Ljubnem (na Gorenjskem) odpovedal; — ravno tako tudi gdč. Julijana Gúla, učiteljica v Dolskem, učit. službi na Brezovici. — G. Konrad Črnologar, izpr. učit. kandidat, gre v Velikigaber. — Gosp. Jožef Klemenčič, učitelj v Šent-Vidu pri Vipavi, dobil je učit. službo v Galiciji v celjskem okraji. — Gdč. Amalija Tušek, izpr. učit. kandidatinja, dobila je podučit. službo v Dravbergu na Koroškem. — Gdč. Pavlina Golč gre iz Krškega zač. v Boštanj. — Gosposdična M. Mihel iz Škocijana pri Dobravi, zač. učiteljica v Mokronogu. — Gdč. M. Piš, potr. učit. kand. zač. učiteljica na Studenci. — G. Hočevnar iz Velike Doline, zač. II. učitelj na Raki. — G. L. Kavalari, potr. učit. kand., začas. učitelj na Jesenicah ob Savi v Krškem okraji.

Današnjemu listu je priložena prva številka „Slovana“.

Razne reči.

— Umrli je v Kranji mnogim znani bivši do-služeni okrožni sodnik gosp. Janez Ogrinec 3. t. m.

— Premembe pri učiteljstvu na Štajarskem. Nadučitelj v Jarenini je imenovan gosp. Slekovec, za Leben-Brezje g. J. Klopčič, za Studence g. Jager, učitelj na Remšeniku g. Smolaj, za Razbor g. Runovec, k sv. Antonu na Pohorji gosp. Helenberger, podučiteljica v Gornjemgradu gdč. M. Spende, v Vozenici g. M. Negotevič.

— Naznanilo veselice, ktere priredi slovenska goriška čitalnica v društvenem letu 1884. Besede: 19. januarja, 2., 16. in 24. februarja. V postnem času dve besedi. Po veliki noči jedno, jednako tudi na jesen jedno besedo. Za besede se naznani spored o pravem času p. n. gospodom društvenikom s posebnimi vabilii. Slovenska čitalnica je naročila za leto 1884 36 časopisov.

— „Deutscher Hausschatz in Wort und Bild“ zabavni list s podobami X. letnik. Izhaja vsakih 20 dni zvezek z 48 strani v največi čveterki ter veljá 24 kr. Po pošti 5 kr. več. „Bavaria“ pravi o tem listu: Med lepoznavskimi, katoliškimi zabavniki je „Deutscher Hausschatz“ na prvem mestu ter zasluži zaradi hvalevrednih lastnosti vso pozornost in podporo katol. prebivalstva. Cena je tako zmerna, da si ga vsaka rodovina lahko omisli. — Novi naročniki lahko dobijo še vse izšle zvezke. Naroča se lahko v katol. bukvarni v Ljubljani, stolni trg šte. 6.

— Parobrodno društvo kneza Gagarina v črnem morji in na dolnji Donavi se vedno lepše razvija in si krepko prizadeva kupčijo na dolnji Donavi in črnem morji v svoje roke spraviti. Ruska vlada ga pa v tem prizadevanji tudi krepko podpira, in mu je ne le 500.000 rubljev podpore naklonila, temveč kakor se sedaj čuje 12 milijonov rubljev, ktera svota se bo razdelila na več let in mu dajala v podporo. Od druge strani se pa zopet čuje glas, da mu je zagotovljena podpora 1.200.000 rubljev vsako leto in to skozi 50 let.

— Združena v življenji — ločena po smrti. V Berolinu je umrla lansko leto židinja, ki je bila s kristjanom poročena. Pokopali so jo, ker je tudi po poroki židovski veri zvesta ostala — na židovskem pokopališči. — Letos si je želel mož poleg

svoje žene grob kupiti, kar mu pa židovsko staršinstvo ni dovolilo. Sklicevali so se na določilo rabinarja od leta 1874, katero pokopanje kristjanov na židovskih pokopališčih zabranjuje. Ko so glasovali, so bili vsi proti pokopu in komisija se je izrekla, ko bi se take prošnje usliševale, ona odloži svoje službovanje. Tudi komisija za službo božjo odbila mu je prošnjo, da bi ga po smrti poleg svoje žene pokopali. („Tribüne“.) Dostavljam: Tako se zanimajo židi za določila svoje vere; kako pa kristjani? Glej v Budapešto.

— Iz Palestine. Pismo misijonarja G. Gatt-a iz Gaze. Preteklo leto je bilo za Palestino nekoliko ugodnejše mimo leta 1882, a ni manjkalo vsakovrstnih stisk, posebno takih, ki so prihajale od tod, ker v bližnjem Egiptu še zmiraj kolera davi. V najnovejših časih se je prikazala kolera tudi v Meki. Sveta dežela je bila sicer tega obvarovana, ali naprave za karantene, ki ovirajo trgovino in promet, so tudi zdatna nepravila, a vendar so si katoličani zdatno opomogli, božjepotnikov o veliki noči je bilo mnogo, iz Francoskega jih je bila velika karavana, tudi iz Bavarskega jih je prišlo mnogo.

V teku preteklega leta so dobili katoličani dvoje znatnih svetišč, namreč razvaline cerkve sv. Štefana in kraj, kjer je bil kamnjan zunaj damaščenskih vrat, in hišo Veronike na šesti postaji križevga pota; prvo svetišče so kupili Dominikanci za 45.000 frankov, drugo pa katoliški Grki za 60.000 frankov. V Gazi bi se kupilo še svetišče, kraj, kjer je sveta družina pri begu v Egipt in pri povratu v sveto deželo počivala; a tisto stane 10.000 frankov in za sedaj se ne more spraviti skupaj toliko denarja.

V preteklem letu je postavil patrijarh iz Jeruzalema veliko cerkev v Es-Salt v deželi Galaad. Frančiškani delajo novo župno cerkev v Jeruzalemu. Tudi misijonska hiša v Gazi z začasno kapelo je poglavito zgotovljena, le potreba, da se je hiša še pred zimo spravila pod streho, prisilila je na to, da se je moral dolg narediti. H katoliški cerkvi so pristopili v Hauranu, kjer so delavni še katoliški Grki in Jezuitje, v Keraku, v deželi Moab in v Zababde v Samariji, kjer je osnoval patrijarh Jeruzalemski misijonske štacije. Tudi v Beitdšala pri Beirutu se je spreobrnilo 200 razkolnikov. Jezuitje v Beirutu so odprli zdravstveno fakulteto, in bodo brž ko ne tekmovali z ameriškimi protestanti. Postavili so tudi kolegiji v Alepi in Damasku. Tudi druge misijonske postaje v Palestini in Siriji niso zaostale. Katoličanstvo se je v preteklem letu precej gibalo, a veliko je še storiti.

Vredno je omeniti tudi nekatoliško gibanje. Turška vlada skuša se rešiti z burokracijo, z izlalom gre pa klubu vsemu prizadevauju v nazdol. Judje pa se bolj in bolj gibljejo. Grki so morali sprejeti patrijarha Rusom prijaznega in pravoslavni bodo katoličanom napravljali več sitnosti, kakor pred nekaterimi leti. Protestantje že leto in dan nimajo škofa in sicer ne napredujejo mnogo. Letos imajo pastori svoj letni zbor v Gazi; pri ti priliki hočejo otvoriti bolnišnico. Anglež Gordon paša že dlje časa hodi po teh krajih. Armenci in spoznavalci drugih manjših veroizpovedanj so sedaj mirni. Francoski šolski bratje so prevzeli ljudsko šolo v Jaffi in Kajfi in povsod dobro napredujejo. Sedaj veliko govore o napravi kanala iz Kajfe v Akabu preko Jordana in mestnega morja. Stvar prihaja od Angležev; turška vlada je že pritrdila in zemljemerci že merijo; kaj postane potem iz Jordanske doline? Že poletu je bilo brati v časopisih o takih namerah, ker Lesseps ne odstopi od svojih pravic do Sueškega kanala, Angleži ali hočejo nov kanal poleg starega narediti, ali pa iz sredozemskega morja prekopati do Jordana in Mrtvega morja in od ondot v Rudeče morje.

— Železnice so bile pred 50 leti še bele vrane. Prva je bila Liverpool-Manchesterska železnica na Angleškem leta 1830. Kar se je potem v zgradbenem oziru zgodilo, so jako hvalovredni poskusi; toda gledé današnje njene popolnosti, ki je pa vendar le še vedno pomanjkljiva, malostni. Še leta 1841 jele so države prepričati svoje ozemlje z železom in tedaj se je zgradilo na Angleškem 2521 km., na Francoskem 269, na Nemškem 627, na Avstrijskem 747, v Belgiji 378 km. Od leta 1845 pa do današnjega dne so se pa jeli železni tiri razpotezati po celi zemlji olikane Evrope in dandanes jih imajo največ na Nemškem in to: 35.087 km.; na Ruskem in v Finlandiji 24.453, na Švedskem in Novreškem 7775, na Danskem 1762, v Holandu in Luksemburgu 3393, v Belgiji 4231, na Angleškem 29.814, na Francoskem 28.880, na Španjskem 7848, na Portugalskem 1471, na Laškem 9038, v Švici 2698, v Avstriji z Bosno 20.010, Grška 10, Rumunija 1470, Turčija, Bolgarska in iztočna Rumelija 1394 km. Na Srbskem se pa še le gradi železnica. Največ je zgradila novih železnic leta 1882 Francoska in sicer 1262 km., Rusija 920, Avstrija 885, Nemčija 704, Angleška 482, Laška 263, Švedska 256 in Portugal 252. Vse druge neimenovane države zgradile so jih manj kakor pa 200 kilometrov.

— „Šotor“ mormonov ob Slanem jezeru ima prostora, da 20.000 ljudi lahko notri sedi. Zidan je tako, da govornika, ako so ljudje tihi, povsod lahko razumó. Tempelj v tem mestu, kterega že

delajo 20 let, je stal dosihmal 10 milijonov dolarjev in preden bode dovršen, stal bode še 5 milijonov. Stene so iz zrnea (granita) 9' 9" debele, 100' visoke, nad njimi bode 6 stolpov. Vabijo pa mormoni še zmirom ljudi k sebi, v Novem Jorku je prišlo z vaporjem „Wisconsin“ pretečeno sredo zopet 358 mormonov. Največ jih je prišlo iz Švedskega, bili so pa tudi Nemci vmes. Rekli so, da so postali mormoni, da so lože naprej prišli, nočejo pa sprejeti mnogoženstva. To nam kaže, da mormori podpirajo izselence v Evropi dobivajo privrženca izmed revnih prebivalcev.

— Čudne prikazni. Godec pride iz Ljubljane. Sosed ga vpraša, kaj je novega? „Zamorca sem videl ondi, pravi godec, ki je bil tako črn, da smo morali luč prižgati, da smo ga videli.“ „Jaz sem pa o svetem Martinu v Kranji na somnji videl človeka, ki je bil tako suh, da je moral dvakrat v sobo stopiti, da smo ga opazili“, odgovori sosed. Kako se ti je pa na ongavi ženitnini godilo? „E kako le, frajtar od vojaške godbe je s tako silo v rog trobil, da ga je razgnal. Ker nam brez rogu ni bilo mogoče dalje svirati, vzel sem ga jaz v roke, ter sem tako na lahko vanj trobil, da se je zopet skupaj prijel.“

Dunajska borza.

3. januarija.

Papirna renta po 100 gld.	79 gl. 15 kr.
Sreberna „	80 „ 05 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	99 „ 25 „
Papirna renta, davka prosta	93 „ 85 „
Ogerska zlata renta 6%	120 „ 50 „
„ „ 4%	88 „ 55 „
„ „ papirna renta 5%	85 „ 95 „
Kreditne akeije	160 gld. 292 „ 70 „
Akeije anglo-avstr. banke	120 gld. 109 „ 75 „
„ avstr.-ogerske banke	843 „ — „
„ Länderbanke	111 „ — „
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	621 „ — „
„ državne železnice	320 „ 60 „
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	220 „ — „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 121 „ 50 „
4% „ „ 1860	500 „ 135 „ 30 „
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 167 „ 75 „
„ „ 1864	50 „ 167 „ — „
Kreditne srečke	100 „ — „
Ljubljanske srečke	20 „ — „
Rudolfove srečke	10 „ 19 „ 75 „
5% štajarske zemljišč. odvez. obligac.	104 „ — „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	104 „ 25 „
„ Ferdinandove sev.	104 „ 75 „
London	121 „ — „
Srebro	— „ — „
Ces. cekini	5 „ 72 „
Francoski napoleonci	9 „ 60 „
Nemške marke	59 „ 35 „

Tujci.

2. januarija.

Pri **Maličt**: Josip Lässer, mesar, iz Bregence. — Aleks. Baron Gerlach, dijak, iz Ljubljane. — Aljančič, iz Šmartna pri Kranji.

Pri **Stonu**: Frane Vidie, kupec, z Dunaja. — Janez Schwarz, živ. kupec, iz Solnograda. — Dr. Stajer, notar, kandidat, iz Idrije. — Janez Žvan, iz Medvod. — Frane Getté, mlinar, iz Domžal. — Janez Maver, iz Postojne. — R. Engelsberger, kupec, s Krškega.

Pri **Virantu**: Anton Sever, e. k. sodnijski pristav, iz Sevnice.

Umrli so:

2. jan. Rudolf Abulnar, ključničarjev sin, 5½ leta, Poljanska cesta št. 18, davica.

3. jan. Jožef Marolt, delavec sin, 17 mesev, Črna vas št. 9, božjast.

V bolnišnici:

31. dec. Kristjan Šarabon, črevljarski pomočnik, 42 let, kron. tuberkuloza. — Gregor Sešek, gostač, 70 let, vodenica.

Eksekutivne dražbe.

7. jan. 1. e. džb. pos. Ignacij Grm iz Zagorice št. 25. Lašiče.

8. jan. 1. e. džb. pos. Anton Mecesnev, iz Podrage št. 99, 1005 gl. 78 kr. Vipava. — 2. e. džb. pos. Martin Jožef iz Herinje vasi. Rudolfovo.

9. jan. 3. e. džb. pos. Jožef Jankovič iz Iga št. 76. Ljubljana. — 1. e. džb. pos. Jera Bela iz Šalke vasi, 551 gl. 50 kr. Kočevje. — 2. e. džb. pos. zemljišča v Trojanah vlož. št. 13, 39, 40. Brdo. — 3. e. džb. pos. Jože Hočevnar iz Brezovice, 1460 gl. Rudolfovo.

10. jan. 1. e. džb. pos. Matija Grbec iz Ulake, 1668 gl. Logatec. — 1. e. ožb. pos. Janez Petkovšek iz Medvedjebreda, 1969 gl. Logatec. — 3. e. džb. pos. Jakob Švigelj iz Dolenjevasi, 2420 gl. Logatec. — 1. e. džb. pos. Terezija Karlinger iz Starega trga, 920 gl. Zatičina. — 3. e. džb. pos. Gašper Urbas iz Unca, 1002 gl. Logatec. — 3. e. džb. pos. Anton Facija iz Jakobovic, 5860 gl. Logatec. — 1. e. džb. pos. Janez Sinkovec iz Rot, 900 gl. Logatec. — 1. e. džb. Anton Krašovic iz Cirknice, 1937 gl. Logatec. — 1. e. džb. Anton Adamič iz Ponikve, 5305 gl. Lašiče.

11. jan. 3. e. džb. pos. Jurij Klemenčič iz Makove. Metlika. — 1. e. džb. pos. Jože Osredkar, 2450 gl. Črni Vrh. — Vrhnik. — 3. e. džb. pos. Anton Kompare iz Metlike. Metlika.

12. jan. 1. e. džb. Anton Tominc iz Patoč, 2184 gl. 50 kr. Senožeče. — 1. e. džb. pos. France Resnik iz M. Jelnika, 1053 gl. Brdo. — 1. e. džb. pos. Jože Čečev iz Brinja, 870 gl. Senožeče. — 1. e. džb. Anton Debelak iz Rakitnice, 1152 gl. Ribnica. — 1. e. džb. Andrej Drobnič iz Sudnašice, 540 gl. Ribnica. — 3. e. džb. Janez Igljič iz Krašne, 405 gl. Brdo.

— 1. e. džb. Martin Fine iz Klanca, 1212 gl. Ljubljana. — 1. e. džb. Janez Nagode iz Hotederšice, 2940 gl. Logatec. — 1. e. džb. pos. Anton Facija iz Jakobovic, 5840 gl. Logatec. — 3. e. džb. pos. Marjeta Debevec iz Grahovega, 638 gl. Logatec.

Katoliški duhovščini in katoliškim Slovincem

se vljudno priporoča „Katoliška bukvarna“, ki je bila pred polpetim letom od slovenskih rodoljubov osnovana.

Bukvarna opravlja in izvršuje vsa navadna bukvarniška dela; tedaj jemlje dobre in podučne spise v zalogo (se vé, kolikor ji dopuščajo okoliščine); naročuje knjige vseh jezikov in iz vseh krajev; ravno tako naročuje tudi vse časopise. Posebno ima lepo zalogo molitvenih knjig, oskrbuje pa tudi vse druge po željah naročnikov. Prečastiti duhovščini priporočamo prav lepo zalogo missalov, raznih brevirjev, bogoslovskih knjig, podobice, križev, molekov, križevih potov in vseh drugih dotičnih reči.

Vsako naročilo se izvršuje kolikor mogoče naglo in po nizki ceni.

Katoliška bukvarna

na stolnem trgu št. 6.

„Die Tribüne“

je edini veči konservativni list na Dunaji, ki je na vse strani neodvisen ter izhaja po dvakrat na dan.

„Tribüne“

se bojuje za enakopravnost vseh narodov, je zoper zatiranje posestnikov in delavcev po kapitalizmu ter zagovarja koristi delujočih stanov.

Po novem letu izhaja v zjutranjem listu izviren, zanimiv roman iz dunajskega ljudskega življenja „Ein Irrlicht“, od A. Ehrlicha; v večernem listu pa: „Die Mündel des Freiherrn“, od H. Falkner-ja.

„Tribüne“ je najcenejši veči list v Beču. Naročba z enkratnim dnevnim pošiljanjem velja:

za en mesec . . . 2 gld.,
„ četrt leta . . . 6 „
„ pol leta . . . 12 „
„ celo leto . . . 24 „

za dvakratno pošiljanje na dan, je 40 kr. na mesec več odrajtovati.

Naroča se lahko na navadnih krajih, n. pr. na pošti itd.; na Dunaji I., Schulerstrasse 14.

Inserati se sprejemajo in računijo po nizki ceni.

Melbourne 1881. — I. darilo. — Zürich 1883.

Svirála

(Spielwerke)

ki 4—200 komadov svirajo,

brez ali pa s posebnim poudarkom, z bobničem, zvončeki, kitarico, rajskimi glasovi, harpo itd.

Sviralne skrinjice

(Spieldosen)

od 2—16 komadov.

Dalje: stala za smodke, švicarske hišice, albumi za slike, pisalne priprave, omarice za rokovice, obtežniki, vaze, tabačnice, mizice za mojškere, steklenice za vino in pivo, stoli i. dr.

Vse na sviranje.

Vedno najnovejše in najizborniške, posebno za

darila

(2) priporoča

F. H. Heller

v Bernu na Švicarskem.

Le kdor naravnost od nas naroči, dobi pravo blago; cenilnike s podobami pošiljamo franko.

100 najčastitljivejših komadov, vrednih 20.000 frankov, razdelilo se bode med kupce svirál in skrinjic 1. do 30. aprila 1884 zastonj.

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.